

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Historia Kościoła Powszechnego od Reformacji do czasów najnowszych
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	The history of the Universal Church from the Reformation to the most recent times
Kierunek studiów	Teologia kurs B
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki teologiczne
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr hab. Tomasz Moskal, prof. KUL
---	--------------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	60	III-IV	6
konwersatorium			
ćwiczenia	30	III-IV	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	W 1: Znajomość podstawowych wydarzeń z historii powszechnej. W 2: Umiejętność posługiwania się mapami i ich czytania.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

<p>C 1: Celem przedmiotu jest zapoznanie studenta z najważniejszymi zagadnieniami z dziejów Kościoła powszechnego w szerokim kontekście wydarzeń ogólnohistorycznych, z jednoczesnym uwrażliwieniem na zachodzące procesy historyczne.</p> <p>C 2: Przyswojona przez studenta wiedza powinna owocować zdolnością interpretowania, analizowania i wyjaśniania procesów dziejowych, formułowania samodzielnych ocen, a także krytycznego podejścia do poszczególnych wydarzeń historycznych.</p> <p>C 3: Powinna ponadto stanowić impuls do dalszych pogłębionych eksploracji badawczych.</p>

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student definiuje wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej teologii, w szczególności w zakresie historii Kościoła, którą jest w stanie rozwijać i twórczo stosować w działalności profesjonalnej.	T_W01
W_02	Student rozróżnia relacje między strukturami i instytucjami społecznymi oraz porządkuje wiedzę o procesach zmian zachodzących w kręgu kultur będących pod wpływem chrześcijaństwa. Tłumaczy je w odniesieniu do roli chrześcijaństwa w kształtowaniu się kultury Europy.	T_W04
W_03	Student uporządkowuje i posługuje się wiedzą, obejmującą teorię i metodologię teologii, dającą możliwość podjęcia dalszych studiów	T_W09
W_04	Student wyjaśnia i porządkuje wiedzę, prowadzącą do specjalizacji, zdobywa szczegółową wiedzę z zakresu innych dyscyplin teologicznych	T_W12
W_05	Student rozumie kulturotwórczą rolę Kościoła i teologii, i tłumaczy ją tak w aspekcie historycznym, jak i społecznym	T_W17
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student potrafi samodzielnie wyszukiwać i interpretować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy z wykorzystaniem wiedzy teologicznej	T_U01
U_02	Student korzysta z umiejętności badawczych w zakresie teologii, obejmujące zwłaszcza analizę tekstów filozoficznych, biblijnych i teologicznych, przygotowuje syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i konstruowanie narzędzi badawczych, przygotowuje i objaśnia wyniki, pozwalające na oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów	T_U02
U_03	Student potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych, ze specjalistami z zakresu teologii oraz filozofii, historii Kościoła i prawa kanonicznego oraz niespecjalistami, w języku polskim i w wybranym języku obcym, a także popularyzować wiedzę o teologii oraz wytworach kultury chrześcijańskiej i jej instytucjach	T_U04
U_04	Student przygotowuje różne prace pisemne w języku polskim i z wykorzystaniem wybranego języka obcego	T_U05
U_05	Student posiada umiejętność merytorycznego argumentowania, prowadzenia merytorycznej dyskusji światopoglądowej dotyczącej zagadnień teologicznych i życia Kościoła, prezentuje własne poglądy oraz poglądy innych autorów, uzasadnia własne wnioski oraz tworzy syntetyczne podsumowania	T_U06
U_06	Student umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własnym rozwojem osobowym i karierą zawodową	T_U09
U_07	Student charakteryzuje się umiejętnościami badawczymi w	T_U12

	zakresie dyscyplin pomocniczych teologii	
U_08	Student potrafi interpretować różne poglądy teologiczne i światopoglądowe, objaśnia wytwory kultury w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historycznokulturowym	T_U16
U_09	Student stosuje i uwzględnia w badaniach źródła w języku łacińskim i greckim	T_U17

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Wykład obejmuje m. in. następujące treści programowe: reformacja, renesans i humanizm, reforma Kościoła – Sobór Trydencki, misje i systemy misyjne omawianego okresu, Kościół w epoce sekularyzacji i absolutyzmu oświeconego, spory teologiczne omawianego okresu, oświecenie, episkopalizm, józefinizm, rewolucja francuska, dzieje pontyfikatu papieża w XVI – XIX w., Kościół w Ameryce, liberalizm, kwestie społeczne, Kościół w okresie I i II wojny światowej, Sobór Watykański I i II.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Egzamin	Karta egzaminacyjna
W_02	Praca z tekstem	Referat	Plik z referatem
W_03	Wykład konwencjonalny	Referat	Plik z referatem
W_04	Praca z tekstem	Test	Uzupełniony i oceniony test
W_05	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
W_06	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza tekstu	Obserwacja	Karta oceny
U_02	Prezentacja ustna	Obserwacja	Karta oceny
U_03	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_04	Przygotowanie eseju	Esej	Sprawdzony i oceniony esej
U_05	Praca w grupach w różnych rolach	Obserwacja	Karta oceny
U_06	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_07	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny
U_08	Analiza tekstu	Obserwacja	Karta oceny
U_09	Analiza tekstu	Obserwacja	Karta oceny

VI. Kryteria oceny, uwagi...

1. Wiedza

2. Aktywność studenta podczas zajęć (wypowiedzi ustne, dialogi, udział w dyskusjach, praca w grupach)
3. Przygotowanie referatu
4. Przygotowanie eseju
5. Wyniki testów sprawdzających

Ocena niedostateczna

W - student nie zna podstawowej faktografii

U - student nie potrafi wyjaśnić najważniejszych wydarzeń z historii starożytnej i średniowiecznej

K - student nie rozumie znaczenia dziedzictwa kulturowego Kościoła

Ocena dostateczna

W - zna najważniejsze zagadnienia z historii Kościoła

U - student potrafi wyjaśnić najważniejsze zagadnienia z historii Kościoła starożytnego i średniowiecznego, ale nie dostrzega wzajemnych relacji między nimi

K - student rozumie znaczenie dziedzictwa kulturowego Kościoła, ale nie dostrzega potrzeby własnego zaangażowania w jego zachowanie

Ocena dobra

W - student ma wiedzę o poszczególnych zagadnieniach z historii Kościoła

U - student potrafi prawidłowo wyjaśnić poszczególne zagadnienia z historii Kościoła i dostrzega wzajemne relacje między nimi

K - student rozumie potrzebę własnego zaangażowania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego Kościoła

Ocena bardzo dobra

W - student ma pogłębioną wiedzę o poszczególnych zagadnieniach z historii Kościoła

U - student rozumie i potrafi wyjaśnić procesy historyczne zachodzące w starożytności i średniowieczu oraz udział w nich Kościoła

K - student ma świadomość złożoności rzeczywistości i rozumie potrzebę interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywanych problemów oraz jest gotów do uczestniczenia w działaniach na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego Kościoła

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	90
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	60

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
M. Banaszak, Historia Kościoła Katolickiego, t. III-IV, Warszawa 1989; B. Kumor, Historia Kościoła, t. V-VIII, Lublin 2001; Historia Kościoła, t. III-V, red. L. J. Rogier, R. Aubert, M. D. Knowles, tłum. M.

Tarnowska – R. Turzyński, Warszawa 1986-1988; Z. Zieliński, Papiestwo i papieże dwóch ostatnich wieków, Warszawa 1999; Z. Wójcik, Historia Powszechna XVI-XVII w., Warszawa 2002; M. Życzyński, Historia Powszechna 1789-1870, Warszawa 2002; J. Żaryn, Dzieje Kościoła Katolickiego w Polsce (1944-1989), Warszawa 2003; R. Decot, Mała historia reformacji w Niemczech, Kraków 2007; L. Mezzadri, Rewolucja francuska a Kościół, Kraków 2007.

Literatura uzupełniająca

- I. 500 lat ewangelizacji Ameryki Łacińskiej, red. M. Józefczuk, Pieniężne 1993; Ambrogio M., Piazzoni, Historia wyboru papieża, Kraków 2004; Andrea Giannelli, Andrea Torielli, Papież a wojna (od pierwszego światowego konfliktu do ataku na Irak), Kraków 2006; Andreotti G., Jezuita w Chinach. Matteo Ricci z Italii do Pekinu, Kraków 2004; Bainton R., Tak oto stoję. Marcin Luter, Katowice 1995; Baszkiewicz J., Richelieu, Warszawa 1995; Bejze B., O Soborze Watykańskim II, Łódzkie Studia Teologiczne 8 (1999), s. 33-68; Bogacki H., Teoria soboru powszechnego w przygotowaniu i obradach I Soboru Watykańskiego, Warszawa 1965; Bogacki H., W stulecie I Soboru Watykańskiego, Collectanea Theologica 50 (1970), fasc. 4, s. 51-70; Boudou A., Stolica Święta a Rosja. Stosunki dyplomatyczne między nimi w XIX wieku, t. I-II, Kraków 1928-1930 (kwestie wybrane); Brodrick J., Powstanie i rozwój Towarzystwa Jezusowego, Kraków 1969; Brzeziński S., Misjonarze i dyplomaci polscy w Persji w XVII i XVIII wieku, Potulice 1935; Carroll Warren, Gilotyna i krzyż, Kąty Wrocławskie 2006; Catchpool C., Przyjaciele prawdy (kwakrowie), Warszawa 1921; Chaunu P., Czas reform, Warszawa 1989 (od s. 265); Chmaj L., Faust Socyn 1539-1604, Warszawa 1963; Dawson Ch., Podział chrześcijaństwa na Zachodzie, Warszawa 1967; de Lassus A., Masoneria - intrygująca tajemniczość, Paryż 1993; Delumeau J., Reformy chrześcijaństwa w XVI i XVII w., t. I-II, Warszawa 1986 (jeden tom); Dobraczyński J., A zebrany stał się jedno, Warszawa 1974; Dobraczyński J., Czas letnich chrześcijan, Warszawa 1973; Dobraczyński J., Rozdarty Kościół, Warszawa 1970 (od s. 316); Duroselle J.B., Początki katolicyzmu społecznego w Francji 1822-1879, Warszawa 1961 (s. 127-161, 199-238); Feldman Ch., Wielcy chrześcijanie XX wieku, Warszawa 1993 (jeden rozdział jako jeden artykuł); Ferro M., Historia kolonizacji, Warszawa 1997; Friedenthal R., Marcin Luter. Jego życie i czasy, Warszawa 1992; Gajownik M., Biskupi polscy na Soborze Watykańskim I (1869-1870), Łódzkie Studia Teologiczne 7 (1998), s. 241-248; Gerstmann A., Pakt laterański i konkordat włoski, „Collectanea Theologica”, 15 (1934), s. 117-230; Gordziałkowski J. Historia Państwa Kościelnego, Kraków 2007; Gray J., Liberalizm, Kraków 1994; Hastings A., Kościół i misje w Afryce, Warszawa 1971; Heiko A., Oberman, Marcin Luter. Człowiek między Bogiem a diabłem. Gdańsk 2004; Herre F., Metternich orędownik pokoju, Warszawa 1996; Hollis Ch., Historia jezuitów, Warszawa 1974; Illanes J.L., Saranyana J.L, Historia teologii, Kraków 1997 (od s. 157); Jarra E., Kardynał John Henry Newman, Londyn 1945; Jurkiewicz J., Geneza pierwszego soboru watykańskiego, Studia z dziejów kościoła katolickiego, t. 2, 1962, nr 2, s. 58-69; Kalembka S., Wiosna Ludów w Europie, Warszawa 1991; Schatz K., Prymat papieski od początku do współczesności, Kraków 2004; Klimkiewicz W., Kardynał Ledóchowski na tle swej epoki, t. I-II, Poznań 1988; Kościół misyjny. Podstawowe studium misjologii, Warszawa 1997; Kościół, katolicy inarodowy socjalizm, red. K. Gotto, K. Repgen, Warszawa 1983; Krasuski J., Kulturkampf. Katolicyzm i liberalizm w Niemczech XIX wieku, Poznań 1963; Kubiś A., Prymat papieski w ujęciu I i II Soboru Watykańskiego, Analecta Cracoviensia 1972, nr 3, s. 191-215; Kubiś A., Urząd nauczycielski papieża w świetle I i II Soboru Watykańskiego, Analecta Cracoviensia 1971, nr 3, s. 273-293; Kucharczyk G., Walka Berlina z katolicyzmem 1848-1918, Warszawa 2009; Kucharczyk Grzegorz, Czerwone karty Kościoła. Męczennicy – ofiary rewolucji, Radom 2004; Kucharczyk Grzegorz, Kielnię i cyrklem. Laicyzacja Francji w latach 1870 – 1914, Warszawa 2006; Las Casas B., Krótka relacja o wyniszczeniu Indian, Warszawa 1956; Laurentin R., W Ameryce Łacińskiej po Soborze, Warszawa

1974; Lis K., Błogosławiony papież Pius IX wobec problemów swojej epoki (1846-1878), *Seminare* 18 (2002), s. 527-553; Lis K., Sprawy polskie w pontyfikacie papieża Piusa IX (1846-1878), *Saeculum Christianum* 2001 nr 1, s. 101-125; Litwin J., Lamenneis, Wrocław 1973; Loret M., Kościół katolicki a Katarzyna II 1772-1784, Warszawa 1910; Loret M., Kościół katolicki w początkach panowania Aleksandra I 1801-1815, „Biblioteka Warszawska”, I (1913) z. 3, s. 493-520; Lugon C., Chrześcijańska Komunistyczna Republika Guaranów, Warszawa 1952; Manrel F. Álvarez, Cesarz Karol V, Warszawa 2003; Markiewicz S., Protestantyzm, Warszawa 1982; Messori V., Czarne karty Kościoła, Katowice 1998; Mezzadri L. Rewolucja francuska a Kościół, Kraków 2007; Miławicki M., Polscy Dominikanie na misjach w Chinach w latach 1937-1952, Karków 2007; Mommsen W., Bismarck, Lublin 1995; Morawski K., Fryderyk Ozanam, Warszawa 1955; Novak M., Liberalizm. Sprzymierzeniec czy wróg Kościoła, Poznań 1993; Ogonowski Z., Locke, Warszawa 1972; Ormianin M., Kościół ormiański, jego historia i nauka, Antelias 1952; Pałyga J., W środku Afryki. Pallotyni polscy w Rwandzie, Poznań-Warszawa 1984; Pawełczyńska Anna, Głowy Hydry, Lublin 2004; Pelczar J. S., Rewolucja francuska wobec religii katolickiej i jej duchowieństwa, Rzeszów 2005; Piątek J., Piątek T., Starokatolicyzm, Warszawa 1987; Piekoszewski J., Katolicyzm amerykański, Lublin 1989; Piwko S., Jan Kalwin. Życie i dzieło, Warszawa 1995; Plattner F.A., Gdy Europa szukała Azji, Kraków 1975; Pollard A.F., Henryk VIII, Warszawa 1979; Posern-Zieliński A., Ruchy społeczne i religijne Indian hiszpańskich Ameryki Południowej XVI-XX w., Wrocław 1974; Potter G.R., Zwingli, Warszawa 1994; Pylak B., Znaczenie I Soboru Watykańskiego w dziejach Kościoła, *Wiadomości Diecezjalne Lubelskie*, 35 (1962), s. 62-67, 147-154; Runciman S., Wielki Kościół w niewoli. Studium historyczne patriarchatu konstantynopolańskiego, Warszawa 1973; Rybicki E., Jan de la Salle, Kraków 1981; Seria „Wielcy ludzie Kościoła”; Six J.F., Od „Syllabusa” do dialogu, Warszawa 1972; Skrzypek M., Diderot, Warszawa 1928; Sosnowski J., Zatarg abpa M. Dunina z rządem pruskim o małżeństwa mieszane, „Ateneum Kapłańskie”, I (1910), s. 310-324; 2 (1910), s. 21-35; Stearns P.N., Książd Lamennais, Warszawa 1970; Stefanowicz J., Don Murri, Warszawa 1970; Stefanowicz J., W kręgu Marca Sangniera, Warszawa 1973; Szołdrski M., Dzieje misji katolickich w zarysie, Kraków 1927; Szafrowski E., Kuria Rzymska, Warszawa 1981; Ściegienny A., Luter, Warszawa 1967; Thomas E. Woods Jr., Jak Kościół katolicki zbudował zachodnią cywilizację, Kraków 2006; Todd J., Marcin Luter, Warszawa 1970; Todd J., Reformacja, Warszawa 1974; Tokarczyk A., Jan Kalwin, Warszawa 1989; Tokarczyk A., Protestantyzm, Warszawa 1980; Vaussard M., Koniec świeckiej władzy papieża, Warszawa 1967; Walkusz J., Wokół problematyki dogmatu nieomyślności papieskiej, „Roczniki Teologiczne”, 46 (1999) z. 4, s. 303-327; Weigel G., Katedra i sześcian. Europa, Stany Zjednoczone i polityka bez Boga, Warszawa 2005; Wenzel K. Mała historia Soboru Watykańskiego II, Kraków 2007; Wojciech S. Magdziarz, Ludwik XIV, Wrocław 2004; Woodard D., Nasi bracia oddzieleni. Warszawa 1972; Zernov N., Wschodnie chrześcijaństwo, Warszawa 1967; Zieliński Z., Kościoły w III Rzeszy wobec narodowego socjalizmu, w: *Studia nad antyhitlerowską opozycją w Trzeciej Rzeszy 1933-1945*, red. K. Jońca, Warszawa 1990, s. 137-157; Zieliński Z., Kościół Katolicki w krajobrazie minionej epoki. *Studia i szkice*, Lublin 2008; Zieliński Z., Liberalizm – wolność reglamentowana, Pelplin 2006; Zieliński Z., Mity i fakty w historiografii Piusa XII, *Acta Universitatis Wratislaviensis*, nr 26 (2003), s. 361-378; Zieliński Z., Papiestwo i papieże dwóch ostatnich wieków, t. I-II, Poznań 1986² (nie mniej niż 100 stron - 3 kolejnejzyciorusy); Zieliński Z., Religia w narodowo-socjalistycznej koncepcji społeczeństwa, „Chrześcijanin w Świecie”, (1981) nr 91-92, s. 1-27; Zieliński Z., Ustawy zakonne Kulturkampf i ich wykonanie na terenie Wielkopolski 1872-1887, „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne”, 16 (1969) z. 4, s. 75-91; Zieliński Z., Wykonanie ustaw sejmu pruskiego z 11 V 1873 ... (Kulturkampf), w: *Studia Historyczne*, red. M. Żywczyński, Z. Zieliński, t. II, Lublin 1968, s. 7-172; Żywczyński M., Geneza i następstwa encykliki „Cum

primum", Warszawa 1935; Żywczyński M., Kościół i Rewolucja Francuska, Warszawa 1951; Żywczyński M., Pius IX i rewolucja 1848, Lublin 1948; Żywczyński M., Studia nad modernizmem katolickim. Jego charakter i geneza, „Życie i Myśl”, (1971) nr 11, s. 18-55; nr 12, s. 13-49 [osobna nadbitka].

- II. Brion Édouard, Eustachy van Lieshout, Kraków 2012; Cieślak Stanisław SJ, Błogosławiony Rupert Mayer SJ, Kraków 2010; Cieślak Stanisław SJ, Św. Franciszek Ksawery, Kraków 2005; Gorczyca Jakub, Edyta Stein, Kraków 2003; Grzybowski Stanisław, Marcin Luter, Kraków 2004; Karpiński Piotr, Kardynał John Henry Newman, Kraków 2008; Konior Jan, Matteo Ricci, Kraków 2013; Kowalczyk Dariusz, Karl Rahner, Kraków 2001; Magdziarz Wojciech S., Kardynał Richelieu, Kraków 2011; Magdziarz Wojciech S., Św. Wincenty à Paulo, Kraków 2013; Majka Gracjan F. OFMCap, Święty Ojciec Pio, Kraków 2013; Merdas Alina RSCJ, Święta Magdalena Zofia Barat, Kraków 2011; Panuś Kazimierz, Henryk Lacordaire, Kraków 2005; Panuś Kazimierz, Pius XII, Kraków 2007; Panuś Kazimierz, Św. Franciszek Salezy, Kraków 2009; Panuś Kazimierz, Św. Jan z Avili, Kraków 2012; Panuś Kazimierz, Święty Jan Vianney 2005; Piotrowski Eligiusz, Hans Urs von Balthasar, Kraków 2005; Prokop Krzysztof Rafał, Św. Karol Boromeusz, Kraków 2009; Sierotowicz Tadeusz M., Galileusz, Kraków 2003; Sokołowski Marek SJ, Klaudiusz La Colombiere, Kraków 2002; Stefaniak Piotr, Św. Róża z Limy, Kraków 2012; Wójtowicz Marek SJ, Henri de Lubac, Kraków 2004; Wolak Jerzy, Henryk VIII, Kraków 2003; Zając Paweł, Św. Eugeniusz de Mazenod, Kraków 2011; Ziemiański Stanisław SJ, Franciszek Suárez, Kraków 2004; Żychiewicz Tadeusz, Ignacy Loyola, Kraków 2001.